

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

64. An irregularitas occulta ex defectu natalium sit ab Episcopo dispensabilis quoad Sacros ordines? Et notatur posse Episcopum cum illegitimis ex quocumque damnato coitu ad majores Ordines, & ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

occurrenti, aut obliato. Probat ex cap. praterea de officio delegat. Ita ille. Et ratio erit, tum quia concessio aliquo, censetur subinde concessa ea, sine quibus id expedire nequit, cap. praterea, de officio delegat. & lib. 5. C. de iurisd. omn. ind. tum etiam, quia dispensatio in principali, extenditur ad accessorium, sine quo consistere non potest. At promotio ad Ordines fieri non potest, eo impedimento non sublato; ergo.

RESOL. LXIII.

Utrum illegitimus occultus possit dispensationem obtinere super irregularitate ab Episcopo vigore Concilii Tridentini? Ex parte 2. tractatu 15. & Misc. 1. Resolut. 21.

1. Negant communiter Doctores Episcopum posse dispensare super illegitimitate ex defectu occulto proveniente. Sic Suarez ubi supra. Pia-ficius in praxi Episcop. part. 1. c. 1. n. 56. & 66. Say-rius de cens. lib. 6. c. 11. n. 8. vbi 20. Doctores citat pro hac sententia, & nouissime illam docet Bonacina de cens. disp. 7. punct. 3. q. 2. n. 1. Reginal. in praxi tom. 2. lib. 50. tract. 2. c. 7. n. 75. & Eilluic in quest. mor. tom. 1. tract. 19. c. 6. n. 152. Ratio est, quia Concilium tribuit Episcopis auctoritatem dispensandi super irregularitates contractas ex delicto; sed hæc irregularitas est ex defectu & non ex delicto. Ergo, & c.

2. His tamen non obstantibus Stephanus de Auila Societatis Iesu Theologus contrariam docuit sententiam in tract. de cens. part. 7. disp. 3. dub. 7. Nam licet hæc irregularitas causet in homine quendam defectum, tamen intrinsicè dependet à crimine peccatum. Ergo si huiusmodi crimen sit occultum, comprehenditur sub decreto Concilij. Secundò probatur, nam licet dispensatio postquam est concessa in particulari casu est odiosa, & strictè interpretanda, at verò potestas dispensandi est favorabilis, & latissime interpretanda, cap. fin. de simonia. Hæc Auila, cuius sententia, licet improbabili vocetur à Suarez in 3. part. tom. 5. de cens. disp. 50. sect. 5. num. 5. tamen nouissime Agid. de Coninch ex eadem societate de Sacram. disp. 18. dub. 14. num. 117. tanquam probabilem illam admittit. Ad argumentum contrariæ sententia respondet potest ex dictis. Nam cum hæc irregularitas intrinsicè dependeat à crimine peccatum, videtur etiam inclusa sub verbis Concilij.

RESOL. LXIV.

An irregularitas occulta ex defectu natalium sit ab Episcopo dispensabilis quoad sacros Ordines?

Et an irregularitas occulta ex defectu natalium sit ab Episcopo dispensabilis quoad maiores Ordines & ad beneficium dispensare.

Et an hoc etiam procedat ad Canonicatus Collegiatarum Ecclesiarum, & in dimidiis portionibus, & inferioribus beneficiis Ecclesie Cathedralis.

Et an hæc dispensationem possit etiam Capitulum Sede vacante impertire.

Et quid si aliquis bona fide ordinatus fuerit, & postea cognito natalium defectu, an Episcopus possit dispensare, ut in suscipis ministris?

Et quid etiam, si mala fide ordinatus fuerit? Ex p. 4. tit. 2. Resol. 64.

§. 1. Negatiuè respondent DD. quos citavi in p. 2. tract. 15. resol. 2. in quibus nunc addo Layman ubi supra, Hurtadum disp. 2. de irregular. diffici. 20. num. 63. Alzedum in praxi Episc. part. 2. cap. 6. n. 30. & Terranum de cens. lib. 9. disp. 71. dub. 2. quia talis irregularitas non prouenit ex delicto, sed ex defectu, quia quamuis parentes filium illegitimum sine peccato in amentia generarent, etiam heret irregularis.

2. Sed affirmatiuam sententiam, licet improbabilem & sine fundamento vocet Suarez & Hurtado; tamen, vt in d. resolutione notauimus; illam tenet Auila, & probabilem existimat Coninch, quibus nunc addo Petrum Cornejo in 3. part. D. Thomæ tract. de irregul. disp. 15. dub. 2. quest. 1. Layman lib. 2. tract. 10. part. 1. cap. 5. num. 2. & 10. Præpos. in 3. part. quest. 5. de irregul. dub. 16. num. 131. vbi sic ait. Non est improbabile quòd Episcopus possit dispensare in irregularitate illegitimi, vt inquit Auila, asserens vitios doctos id sentire, quia licet illius proles hæc irregularitas sit ex defectu, rem tamen moraliter considerando oritur ex delicto, & Ecclesia eam inducendo voluit punire parentum incontinentiam, atque adeò potest fortitè rationem pena. Confitetur, quia omnia iura hæc irregularitatem inducuntia supponunt communiter peccatum in parentibus, ex quo illa oritur, & variis casibus vbi peccatum illorum non interuenit, proles non est irregularis quamuis nata sit extra matrimonium verum à parte rei. Nec refert quòd si proles absque culpa parentum nasceretur extra matrimonium, etiam putatum legitimum, censenda esset irregularis, quia non obstante tali casu rarissimo, & quem lex non spectauit, dicitur quòd moraliter & secundum quòd communissime accidit, illegitimitas proles oritur ex peccato parentum, & quòd lex spectauit id, quòd sæpius accidit, quamuis in eo casu rarissimo, quem non excipit, etiam incurreretur irregularitas, in quo tamen inuenitur actio materialiter mala, & sufficiens fundamentum malitiæ, si adessent cætera requisita. Vnde fit verisimile quòd Episcopus in casu resolutionis possit dispensare absolute (sicut potest absolute dispensare per Concilium) quoad sacros Ordines & beneficia maiora, seu dignitates & prælaturas, hinc si quis susceptus ex occulto adulterio habeatur passim legitimus, possit ab Episcopo impetrare dispensationem ad sacros Ordines suscipiendos, & beneficia duplicia. Hæc omnia Præpositus loc. cit. & ita hanc sententiam affirmatiuam cum Auila & supracitatis Doctoribus tenet etiam post illos Laurentius de Peirinis tom. 2. de relig. Prælat. quest. 2. cap. 5. §. 9. num. 141. Et tandem nouissime hanc opinionem me citato docet Barbosa de iure Pontificio lib. 1. cap. 11. num. 156. Verùm his non obstantibus nouissime ego puto non esse recedendum à negatiua sententia.

3. Notandum est tamen hic obiter posse Episcopum cum illegitimis ex quocumque damnato coitu ad maiores Ordines, & ad beneficium simplex dispensare, cum causa tamen & eorum suffragantiibus meritis, & hoc procedit etiam quoad Canonicatus Collegiatarum Ecclesiarum, & in dimidiis portionibus, seu inferioribus beneficiis Ecclesie Cathedralis, & hanc dispensationem modo quo supra, posse etiam Capitulum Sede vacante impartiri existimo. Vide Barbofam de potest. Episc. part. 2. allegat. 45. num. 19. & seq. & Sanctarellum ver. resol. part. 1. quest. 41. per totam. Nota etiam hic quòd Layman ubi supra, docet quòd si aliquis bona fide ordinatus fuerit, cognito natalium defectu Episcopus dispensare potest, vt in susceptis ministris. Imò fortasse etiam si mala fide Ordines accepit, vt colligitur ex cap. nisi cum pridem §. persona, de renun. Hæc Layman qui etiam addit quòd

Quia hic est Ref. antecedens, & in aliis eius non;

Sup. seqq. in hoc §. vique annor. seq. infra in Res. 66. §. Verum.

Sup. hoc in §. not. præterita, & in alia Ref. & uer. eius not. Et sup. hæc bona fide, & seqq. in hoc §. in Ref. seq. §. p. n. 141. & vlt. &

LAURENTIUS DE PEIRINIS

in Ref. §. Nota vero. §. ibi demum sine dicta Ref. quod si filius sciat, aut credat se esse illegitimum, & ex una parte causa urgeat cur factos Ordines suscipiat, ex altera parte si hoc faceret petendo dispensationem, se infamaret grauius apud Papam, tunc sine dispensatione potest ordinari. Exemplum habes si primogenitus Regis occulte sciens se illegitimum esse, hereditatem legitimo fratri non possit aliter relinquere quam si fiat Cardinalis, vel Sacerdos, non teneatur se infamare apud Summum Pontificem.

RESOL. LXV.

An Episcopus vigore huius Decreti possit dispensare in illegitimis natalibus occultis ad ordines maiores, & ad beneficia Curata?

Et quid, si aliquis bona fide ordinatus fuerit, & postea cognito natalium defectu, an Episcopus possit cum eo dispensare, ut in susceptis ministrer.

Et quid etiam, si mala fide suscepti ordines? Ex p. 7. tract. 2. Ref. 24.

Sup. hoc in Resolutionibus duarum annotationum sequentium.

§. 1. **A**D hoc dubium, ita notissimè respondet Marchinus de Sacram. Ordinis tract. 1. part. 10. capite 2. difficultate 3. num. 14. Non desunt Doctores hanc facultatem Episcopo concedentes virtute Tridentini, sess. 24. de reformat. cap. 6. quod concedit Episcopis potestatem dispensandi in quacunque irregularitate ex delicto occulto procedente: sed defectus natalium provenit ex delicto parentum occulto: ergo potest tolli ab Episcopo. Et ideo hanc sententiam secutus est Auila, de cens. part. 7. disp. 2. dub. 7. & notissimè Diana moral. resol. part. 2. tract. 15. Miscell. resol. 21. Ceterum hanc opinionem omnes alij Doctores, ut falsam omnino eliminant. Nauarrus in Manuali c. 27. num. 194. Toletus, Hugolinus, Suarez, Sayrus, Filiucius, Bonacina, & alij plures locis supra citatis, qui impedimentum natalium enumerant inter irregularitates ex defectu, non ex delicto. Quare, ubi tribuit Episcopis Tridentinum facultatem dispensandi in quacunque irregularitate ex delicto occulto, certè non loquitur de impedimento natalium, quod non est delictum illegitimi, sed defectus: delictum verò parentum non est delictum infantis illegitimi: Concilium autem loquitur aperte de irregularitate orta ex delicto proprio, non ex alieno. Hucusque Marchinus, cui etiam adde P. Thefaurum in Praxi de penis, part. 1. cap. 23. §. 6. in fine.

Quæ hic est supra Ref. 63.

2. Sed ego fateor hanc suam sententiam communiter tenere Doctores, & præter ab ipso citatos, tenent illam Alzedus in Praxi Episcop. part. 2. cap. 6. num. 30. Piafcius in Praxi part. 1. cap. 1. num. 56. & 60. Barbosa de potest. Episcop. part. 2. Alleg. 39. num. 44. Stephanus Baunius ubi infra, & alij. Nego tamen id quod Marchinus asserit, contrariam sententiam esse falsam, nam puto esse probabilem cum Doctoribus, quos citavi in parte 2. tra. 15. resol. 21. & part. 4. tract. 1. resol. 64. Vnde me etiam citato Ioannes Machadus de Perf. Confes. tom. 1. lib. 1. part. 3. tract. 17. docum. 2. num. 4. sic ait: Si quando la ilegitudinad es oculta, pueda entonces el Opiso dispensar para Ordenes mayores, y todos beneficios, disputan tambien los Doctores; Muchos mas comunmente lo niegan fundados en que la facultad que goza por el Concilio, es para dispensar en las irregularidades ocultas; que nacen de delito; pero esta de la ilegitudinad no proviene de delito, sino de indecencia. Mas non obstante esto, Auila, y otros desfenden que si, fundados en que aunque verdaderamente la ilegitudinad cause en la persona alguna indecencia; con todo esto intrinsecamente pende del delito de los pa-

Quæ nunc sunt antecedentes Resolutiones & in Ref. seq. à principio usque ad §. Nota, & hinc nanter §. Verum, & vide prius in tō. 5. tr. 5. doctrinam Ref. 144.

tres, lo qual es bastante para que se regule esta irregularidad como las demas que provienen de delito. Huc vsque Machadus. Vtramque igitur sententiam probabilem esse puto, licet prima sit communior, & probabilior.

3. Notandum est tamen hic cum Stephano Baunio in Theol. mor. tom. 2. tract. 11. quest. 15. quod si bona fide illegitimus sacros arripisset ordines, iisque insignitus esset, cum eo Episcopus: natalium defectu cognito dispensare possit, ut in iis ministraret, Henriquez lib. 14. cap. 8. Auila supra disp. 3. dub. 6. Imò etiam in quorundam sententia, si mala fide, vitium scilicet originis suæ occultum subitendo, iis initiari se esset passus. Cælestinus tertius auctor in Decretali nisi cum 10. de renunciat. Non tamen propter quamlibet irregularitatem persone, debet ei qui regulariter ministravit, celebrandi licentia indulgeri, utpote si de legitimo matrimonio non sit natus, quia licet irregularitatem huiusmodi non tueretur subicere, si tamen & culpa laet, causa, cum eo qui laudabiliter suum implevit officium, (iuncta sibi poenitentia competentis) potest non minus vtiliter, quam misericorditer dispensari in Ita Pontifex, & Baunius loco citato, licet aliqui in his dissentiant.

4. Et ideo Machadus ubi supra sic asserit: Si el Obispo pueda por lo menos dispensar con el ilegítimo, que con buena fe se ordenó para que exercie las ordines recebidas, es tambien controverso entre los Doctores. El Padre Layman, con ser de la contraria opinion dice, que es sin duda, que puede; y coligiendolo del Derecho, lo afirma tambien del que se halla y a ordenado: aunque con mala fe, como sea oculto el defecto de la ilegitudinad. Si bien Suarez, y otros son de contrario parecer en lo uno, y en lo otro. Sed opinio illa Bauny, & Layman est satis probabilis.

RESOL. LXVI.

An Episcopus possit dispensare in irregularitate ex defectu natalium, si delictum sit occultum?

Et an cum illegitimo occulto quoad sacros ordines, Dignitates, & beneficia Curata solus Papa dispensare possit; ad minores vero ordines, & beneficium simplex possit Episcopus dispensare, & hoc cum limitatione, quod tale beneficium simplex non fuerit possessum à Patre, quod tale beneficium non requirat sacrum ordinem; & ideo cum tali illegitimo non possit dispensare ad Canoniatum Ecclesie Cathedralis, cum habeat annexum ordinem sacrum; poterit tamen ad Canoniatum Ecclesie Collegiatae?

Et an possit Episcopus cum predicto illegitimo dispensare ordinario in Sacris bona fide, ut in susceptis ordinibus ministrer?

Et quid, si mala fide sacros ordines suscepit? Et hoc totum ascendendum est de capitulo sede vacante.

Et notatur, quod tales illegitimi, causa grani origine, possint promoueri ad sacros ordines etiam sine ulla dispensatione, si hac peti, & obtineri nequeat sine propria infamia, & parentum.

Et tandem docetur expostis non esse irregulares quoad Ordinem & Religionem. Ex p. 10. tract. 11. & Misc. 1. Resol. 24.

§. 1. **S**tomachatur parum modeste in me quidam smodernus, quia ego sæpius questiones pertractatas iterum pertracto: sed immerito quidem: nam cum hoc facio; semper aliquid boni addo; ut obferuat doctissimus Pater Dicaftillus de Sacram. tom. 1. tract.

Sup. con-
to in hoc
seq. 6. in
preterito
vlt. à ma-
vlt. à ma-
& infra
Ref. seq.
Nota res
per totum